

0320

173

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.

مكتبة جامعة الملك سعود "تضم المخطوطات"

الرقم: ٥٤٢٥ ك ١١١٥/٤
 العنوا: ترجمه بيني جيني و هو ي جيني (مالية)
 المؤلف: مصطفى افندي اسردي
 تاريخ النسخ: ٩٦٢ هـ
 اسم الناسخ: ---
 عدد الأوراق: ٨ هـ ---
 ملاحظات: ---

1871

بسم الله الرحمن الرحيم
 صاحب التقریر والتقدیر: سروری فقیر و حقیر: شویله بیابان
 و تقریر و عیان: ایدر که بر کون بن مسکین مسکنده ساکن
 و مکان کان خرنده متمکن: ایدم اهل علدن بر یار عزیز
 و اهل تشخیص و تمیز: کلوب بر صاحب جود و وجود: و مهر
 محبوب و مودود: اولان اهل سعادتدن: و محل سیادت
 سلام مشکبار: و کفزار جوهر نثار: ایراد اید **قطع**
 شول عبدکم مضاف در راسم باقیه: بوقانیه سلام
 او قش متدام اولان: باقی اولان سلامت ایل اولود اوده
 چون رحلت اید منزل ارامت سلام اولان: بعد السلام بر فار
 رساله ابراز قلوب: بورد رساله نک ترجمه اولمنی و روشن
 بیان قلمش اول صاحب سعادت مطلوب اولوب حضور
 ارسال: و بنم دستم ایل ایصال: قلدر یار تاکه ترکی دل ایل ترجمه
 ایدم سز: و طریق بیان و شرح کده سز که نفعی عام:
 و کرم تمام: اولاد یوب رساله مرسله دستم صوندن **رباع**
 الدم رسولدن ال چونکم رساله: کویا که صوندی دستم طولو

مراد مولانا عبدالباقی چلی
 الفزاری در سنه

پیاله: مرسله صفا سی ایله مکینف قلوب بنی: اندم آنو چون
 آه درون ایله ناله: پس رساله مذکور که مصنفی: ولور
 مسطور نک مؤلفی: نور الله که علایله مشهور ایشیش
 یکر می یله قریب پندر یارندن عمر سوردم: و کما دن آن
 نیچه اهل فضل کوردیم: آنلر ایلنخ چینی فوایدن: و آنک ضافع
 عوایدن: سولیشور: و بوبابده بحث ایدیشور: ایدر
 حکماء روش ضمیر: و محققان اهل تدبیر: نخب چینی خواصنی
 و آنک مکان واصلی: تقریر ایدوب دیر لر: و شویله
 بیان ایدر لر: ایدر کینه نخب چینی آب حیات طلائع مخفی
 بزم عیون غزن مختفی: در که طایفه فرنگ: مسلمانلر ایل جنک
 بسی ایل مسلمانلری قومز لر: و انلره یول و یرمز لر: تاکه اول
 جوهر نفیسی معدنندن: و کومر کران های مخزنندن: اخراج
 و آنک ایل علاج هر محتاج: ایدم لک اول وای فایق: مسلمانلر
 علاجه لایق: در مصنف رساله دیش که بوفیق طبایع
 و درد مند بلا: اول آرزوده: و بوحس وجوده: ایدم
 بر طبیب دانا و حاذق: و مرض شناس مشفق: بولم: و
 نخب چینی ایله معالجه نک احوالی اندن استفسار قلم اتفاقا

خالق سائنده چوب چینی
 دیک ایل مشهور در سنه

برکون بکا بر پیک اشارت خبر شارت کتور دیک
 مملکت فرنگ دن و جانب خیره و ژنگ دن بر جوان
 زیباروی و نیکو خوی کلوب دیا رهنمادی روشن
 و مهر مجلی کلشن قلدری دیوب همان فی الحال و
 آنک جانبنده وارب علی الفور آنک ایله ملاقات قلوب
 آندن سوال نام و حالات قلدیم هر سوال جواب و
 و خطاب مستطاب ایدب دیدیکه بنم نام اسطو
 و جدا علی بزه هم و در و بکا شرف اسلام میسر اولوب
 فرنگ اردن کز لودین و تب حالیا بوجانبه کلدیم
 چو قلق طول مقال و نیجه جواب و سوال اولند قدر نکره
 پنج چینی فوایدن سوال و اول بابیده چوق قیل و قال
 قلدیم اول کل کلستان حکمت و لاله بوستان فضیلت
 بلبل کی زبان کشاد ایدب و جواب با صواب و
 دیدی که پنج چینی مدایخندن لسان قاصد و مهر نکلومد
 اولت عشره عاشره انا پله نکل ارتق و سزلن یازلق
 قلوب آندن بر مقدار بیان ایده لم تاکه فاطر کزدن و سو
 دفع اولوب اول وادن شفا حاصل اولامدن بلکل کم

دوا ی مزبوری و علاج مذکوری طایفه فرنگ سخت دل
 هزار در لوجنگ مشکل ایله سرحد ظلمات دن و سنت آب
 حیات دن اخراج ایدر لر و خسته لر نه انگ ایله علاج
 ایدر لر و اولد یارک حکما سنک بلکه جمله عقلا سنک
 مدعی و دعواسی و کلام لرنگ مقتضای بود که پنج چینی
 اغاجی آب حیات دن نشو و نما بولور آنو کچون آندن هر
 مریض صحت حاصل قیلور و آنده پنج چینی دیر لر و وجه
 تسمیه بیان ایدر لر که فرنگ لاندن جان بر نیجه
 لفظه بیان اولنور اول جمله دن در که جان پنج چینی
 دنلور چون پنج چینی سبب بقای جان بلکه عین حیات
 و دوام روان در بو اسم ایله تسمیه و منفعتی
 و بونام و نشانه لادر و بوندن اقدم طایفه فرنگ و
 اول قوم تیره رنگ اصلا جائز و تمیز و هرگز تجویز
 اتمیز ایدی که پنج چینی اول مکاندن حقوب غیر ولایت
 انتقال قلوب ولایت ولایت کیده تاکه خلق آندن
 انتفاع ایده انا بونقیق فرنگ اولورندن یلدم و بو
 مرامی حسن و جمل عرض ایلدم تاکه رخصت و اجاز

غلطه فرنگی آدمی غلطه و شرب
 جان پنج چینی دیر لر انا بوزدیر ز جاز
 اولد یارده اولان فرنگ لر لغتی بونکر
 لغتیه مغایر اولامنه
 بو کلام داخی اول حکیم حاذق
 لاندن حکایت در منه

کسب چینی ممالک سیاحت قله پس نه خمین و سماء
 اخراج اذن اولوبت بیخ چینی طاهر قلوبت اوزنیل
 قریب اولمشدر که ظهور امر غریب اولمشدر یعنی
 دوائی مزبور عالمده شایع اولوبت نیچیکم سئلر بوند
 منتفع اولوبت فوایدی ظاهر و منافی باهر اولمشدر
 و بیخ چینی فوایدی و آنک حمله عوایدی آندن زیاده
 یوزد فتره یازله **قطعی** حکیم لم یزل بو خوشد وائی
 نیچه امراضه درمان ایلمشدر حیاته باعث اولما
 ییچون آنک غدا سن آب حیوان ایلمشدر اکامرس
 ظفر بولماغ ایچون قرقلق ایچره پنهان ایلمشدر
 شول آغچ کم ایچر آب حیاتی آن حق منبع جان ایلمشدر
 ایچی در معدن کنج منافع طشی کنی کرچه ویران ایلمشدر
 کورینور ظاهری تیره و غمناک درون لیک فندان ایلمشدر
 و بکل ای عزیز که فواید بیخ چینی بحد و آنک منافی لایعنه
 اما آندن یکر می مرضه دوا مقرر و اول مرضلر اکا
 مستدر **اول** تشک که سنه یعنی فرنک او یوزی دید کل
 بو مرضک جمیع اقاسنه نافع در **کنجی** استسقا بو مرضه

اسک

ماده بارده صاحبی **اوینجی** مایه لیا بو بر مرض سوداوی
 یعنی فاسد فکر لایمک و قور قیچی سنه لردن قور قیچی و دایم
 غصه لوا و ملق در **دنجی** برص **بشخی** بهق بو کیسند
 فرقی بود که برص جلدک انجی ظاهر نده اولمز بلکه لحم و
 عظمه نفوذ ایدر اما بهق جلدک ظاهر نده اولور
التنجی جذام بو بر مرض سوداوی در **یدنجی** لقوه لایمک
 فتحی و قافک سکون ایلر آغز اگری و ملق **سکرنجی** قور قیچی
 ضعی و لایمک فتحی ایلر بغر سقده آغز در **طقوزنجی** که سنه لایمک
 فتحی و لایمک کسری و نونک سکونی و کافک ضعی ایلر سکر
 بوز لایمک در که تشنج دیک ایلر مشهور در **اوننجی** اقرع باشی
 کل **اون برنجی** مرض مقعد و بونک جمیع اقاسنه علاج در
اون کنجی عسرق لایمک در **اون اوینجی** وجع مفاصل
 و آنک جمله اقاسنه نافع در بکل کم مفصل لایمک غرسینه
 وجع مفاصل دیر لایمک بیلده اولور سه بیل آغزی دیر لایمک
 اگر ایا قلدده اولور سه تقریب دیر لایمک اریان پاشنده اولور
 وجع و رک دیر لایمک اگر آندن تبوغه دک این سه عرق
 لایمک دیر لایمک در **دنجی** ربع سته سی و آنک اقاسنه

ماده

اون شنجی سرب فحتین ایل ویکه در کماله

یعنی او یوز ویکه یکدیگر ترکی خونی بونده داخل **اون التنجی**

بواسیر در بوبر مرض در که سودا و قانندن اولور **اون**

یدنجی داء الفیل یعنی یا قفیل یا غی کی شکم **اون**

سکرنجی داء الثعلب یعنی قیل و کلک **اون**

طقوزنجی داء الخیل یعنی آت یغری کبی صراط اولق

بوندن بداح اهلته اوله انسایدی یعنی قیل و کلک

دری سوبلق **یکرنجی** ورق عاشاق یعنی در که رعنه

دمک ایل معروف و پنج چینی علاج اولور مادام که تمام

پرمیزایدن کی قرق یعنی سکس کون شمدن کرو جلابی

یعنی مغلانی بیاننه شروع ایده لم بلکل کم مغلاب

ایچمک یدیکونده اولور اول کون بنفشه اوج درهم

و کاوزبان اوج درهم و کرفس کوکی اوج درهم و باد

رنجیویه اوج درهم و سبستان یکرمی عدد و عتاب

یکرمی عدد و ترنجبین اولن بیش درهم بونلری مغلی اید

صبح استعمال اید و اون بیش درهم کلقدن آفتابی معنی

کلبه شکر که کنده سرنی اولور مغلی ایل بیلیمه و

ایچمک یدیکونده اولور اول کون بنفشه اوج درهم

جمع با سورد در منه

نصیح مغلی در قاینش معناسند اما
عرف عامده مغلاب انک معناسند
شایع در وجلاب لفظنه قافیه در انک
بولفظ اختیار اونندی مت

بولفظک اصل یک پستان
ایدی معناسی کلبه مسیح یکدیگر
اکا بکر دیچون بویله آد ویر
منه

بویله آد ویر

اولین آق نبات کلاب ایل و عرق بیدمشک و

عرق کاوزبان و عرق رازیانه و فلکان تخمن شربت

ایدوب ایچیه اول وقتده یعنی اوایلین غذا سی

خود اب اولاقوزی ایل یا پیلچ ایل و دار

چینی و کتون ایل و خیک تخنی شیر سی ایل و طعانه نق

طوز قویه و اگر قادر اولور سه طعام هرگز طوز قویه

کبنجی کون و اوچنجی کون بواسلوب اوزره ایده و

در دنجی کون هلیلک کابل قوغی اکی درهم و هلیلک سیاه

قوغی اکی درهم و کاسنی تخنی اکی درهم و چکرک چغش

قوری اوزم اون درهم و عتاب اون بردانه و بست

او توردانه مغلاب ایدب صباح ایچیه و اوایلین

شربتی و عدسی اسلوب ابق اوزره اولور و شنجی

کون و التنجی کون مغلابده و شربتده و غدا ده اولور

سابق اوزره ایده اما یدنجی کون سناء مکی اون درهم و

بنفشه اوج درهم و کاوزبان اوج درهم و کاسنی تخنی

اوج درهم و اقیتمون اوج درهم و اون دانه قره ارک

صوی و اون دانه عتاب و یکرمی دانه سبستان اوج درهم

سلطان سوسود
بواقلمر و عرق اولدرکی
کل صوی سببی قیدر منه

مار و کسبی او تدر منه

او غل اولن دیر کلک

ایچمک یدیکونده اولور اول کون بنفشه اوج درهم

صار و هلیله قبوخی و اوچ در هم هلیله کابل قبوخی
 و اوچ در هم قزل کل پراخی و اوچ در هم باذر نجبوی و اوچ
 بر در هم سرخشت مغلاب اید صبح ایچ و اوچ بر
 در هم کل قند آفتابی بلیه و اوچ یلین غذا و شربت
 اوسلوب باق اوزره اولاد وید کون مغلاب بچک کردن
 صکره اوچ کون استراحت ایده یعنی مغلاب استعمال
 اتمه اما غذا و شربت اوچ یلین اوسلوب باق اوزره
 اولاد و در نجی کون پنج چینی استعماله شروع ایده آنک
 قاعده سی بود که پنج چینی بوز کسر مثقال و بیش آنک
 وزن عطاری ایلد وزن اولنه و بوندن هر کون وزن
 معتاد ایلد طقوز مثقال آنکه وزن عطاری ایلد یلین مثقال
 و بیش آنک مقدار ی در آن بطن صوده که وزن تبریز
 ایلد اوله چوملکه قاینده لرتاک در تده بر قلاندن صکره
 جرمی صقلیه لرو اول صوملکه اسبجی او جا قده
 قینمش و نه علی الصبح اول چوملک کند و یاننه کتون
 و یورغانی باشنه بوریه شو یکله اول چوملک بخاری
 باشنه و یوزنه و بوبینه چقه و برنجی اسکون اول

کسین ایلد در هراة
 و لایتند سوکود افغانه
 یا غرمت

مغلاب ایچکه میباشرت اندوکی
 ایامدن اون برنجی کون دوشترت

وزن عطاری بود که بیش آنک
 بر در هم اعتبار اولنور اما وزن
 معتاد اولدر که درت آنک بر
 در هم اعتبار اولنور مننه

تبریزده بطن بزیوز اتلی در هم دریلر
 اولیه اکی بطن بیک بزیوز در هم ولور
 بعضی تبریزده بطن بیک در هم در
 دیدر اول تقدیر اکی بیک در هم
 صوده قاینتمق کرک مننه

صودن ایچ و براسبجی پرده او تون که محکم
 تریله اندن صکره نخود اب بلیج ایلد یا قوزی
 اتی ایلد و بر قچ دانه ماش و خشک تخمی شیرینی
 ایلد بیه و اشربه دن شراب کا و زبان یا
 شراب بالنک یعنی باذر نجبویه شرابی یا اق
 نبات یدی مثقال بید مشک عرقی ایلد و کلا
 ایلد و راز یانه عرقی ایلد شربت اید ب ایچ
 و غذا یه و نانه اصل طوز قومیه لرو بوقاعده
 اوزره هر کون پنج چینی بیشورب ایچ و
 جرمی صقلیه و صوبینی بر کون بر کیجده ایچ
 اما نصفی صبح ایچ و نصفی اول کون و
 اول کیج آزجق از جق ایچ یکر می کون کچنی بوعل
 اوزرنه اولاد و اندن صکره یکر می کونه دک
 پنج چینی جرمی اسلوب باق اوزره قاینده
 ذکر اولان شرایط و آدانی رعایت ایده تاکه
 فرق کون تمام اوله و بوقرق کونده اصل اما
 صولایچیه و چوملک بخارن طشره یه چقر کنند

باشن جو با تندن در
 ترکیه فیک دیر لرنه

باشند و یوزندن و بونیدن غیری به ارمیه
 و اگر غیری غذایه میل اید رسه او تلورنج یا
 کینج تاوق یا قوزی اکی یا کلکک یا چیل یا کوکر
 جین یا ورسی یا غیری یا وریلر بر قچ دانه باش ایل
 که قبوغی چقش اوله اما طور سزا اوله و بر قرق کونده
 داخی غذاده و شر بتده اسلوب باوق اوزن
 عمل اید اما بوقرق کونده صافی صوابچه و
 غذایه و نانه طوز قویه لکن قتی شور اولملو
 اولمیه و ارکشی اولکی قرق کونده اصلا
 جماع اتمیه و شهوتی بالکلیه ترک ایده و
 اکنجی قرقده اگر قادر اولور سه ترک ایده قادر
 اولور سه بر اکی نوبت ایده اندن زیاده اتمیه
 و خاتون کشی داخی اولکی قرقده دخول ادرمیه
 و بو اکی قرقده یعنی سکن کون تمام اولنجیه در
 اکشیدن و آق و غلیظ غذا اردن و بخار ویرر
 غذا اردن زیاده پرمیز ایده و اگر اولکی یکر می کونده
 کینج چینی استعمال اید و آخر کی یکر می کونده اسهال

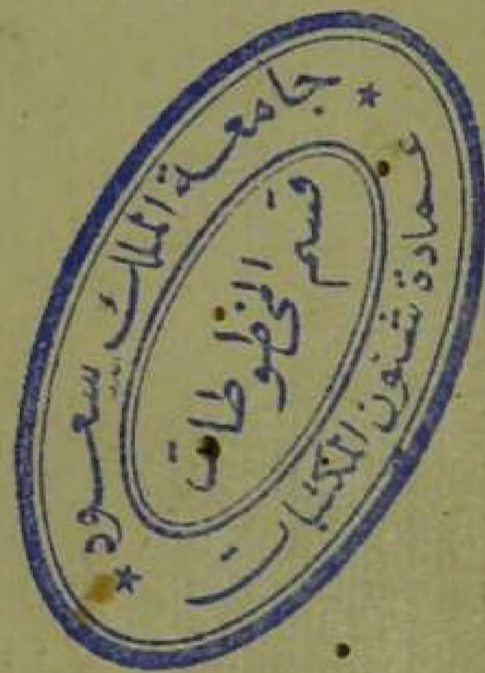
یعنی پنچ چینی محلا جن ایدن
 خاتون ایسه کندویه جماع
 ادرمیه منه

ظاهر اوله اصلا غمیمیه اگر زیاده اولوب کونده
 یدی سکز نوبت اولور سه اولس هال کونلرندن
 برنج سینه کینج تاوق ایل و طور سزائک ایل و قبوغی
 چقش بادام شیر سی ایل و ایام اسهال ده طاق
 دن و یا غلودن اخترازا ایده و اگر اسهال حالنده
 قرن آخری و معده آخری واقع اولور سه بوبیان
 اولنا حق اجرائی استعمال ایده بالنگو یعنی باذر نجبویه
 پنچ در هم و باد روج دید کلری دو و پنچ در هم وضع
 عزلی اکی دانک و کلار منی و دم الما خون و تخمکان
 تخمی که بریان اید و دو کوب یکر می منتقال عرق
 مشک بید ایلد ایه و چون مدت تمام اوله تمامه
 واره و بر قچ منتقال اوله جردن بیلد الوب کیده
 و جمله اجزائی کل صوبی و کا و زبان صوبی ایلد او
 تا تمام ترلیه اندن صکره بدننی اوله جردن بویه و بو سکن
 کونده اگر گاه گاه شکر بادام و طاتلوانا و طاتلومه
 و طاتلویوه میل اولور سه از حق جائز در و مصنف
 رساله دیش چون اول کلیم بوفقیه پنچ چینی فوایدن

بالنگ و بالنگو باذر نجبویه
 یعنی و غل اولی درمنه

اسی قدراش تان دیر
 برد و ادرمنه

تقریر ایلدی واکا و داع اتم و داع اثنا سنده دید
 کرکد رکچوب چینی استمال ایدن کیشی بویامده
 و سائر اوقاتده حضرت حق ذکرندن و رسول الله
 علیه السلام صلواتندن و اوراد و اذکاردن
 غافل اولمیه و تقوی و طهارت دامن و توبه ده
 دوا ی مزبور امراض مختلفیه ^{علاج اولد و غنی غالباً بالخاصیه} دوریشه بلکل کم پور ساله دن معلوم اولدی که بیخ
 چینی امراض مزمنیه بلک اطباء علاج اولمز دید کلری
 مرضله علاج اولور ایمشن برض کسی و جذام کسی تابو
 رسالده مذکور اولان شرایطی رعایت اتمکده
 خیلی عسروار و اسبابان حضار اتمکده چوق خرج
 لازم اولور آنو کیچون دیشلدر الطب للملوك
 ربرایاد شاهلر هم ماله مال کلر هم اعوانه و انصاره
 قادر لر در فقیر لره هر وجهله حال مشکدر **حکایت**
 بر فقیر بر مشکل مرضه مبتلا اولوب آنک یانه
 بر طبیب حاذق کتور مشلر طبیب مزبور فقیر
 مذکورک مرضن تشخیص ایدب بو کافلان کرک
 و فلان کرک دیوب اکی اوج بیک آچی خرج کو تر ب

اول فقیر بو طبیبه خطاب ایدب دیشن بو قدر
 آنچه بولمقدن و بود کلولو ازم المقدن بکا اولمک
 آسان در بر سنی الله صمد لدق سزد اخیری الله
 اصمردله دیشلر اما شول کم سنک که ماله قدرتی اوله نالی
 ویرب صحت صاقون الحق کرک که دیشلدر
م سن جان ایچون عجب می اکر وار می ویرم اول
 کشی یه جان کرک اندن جهان کرک خصوصاً امرا
 بعضنده وجع شدید اولور مال ویرب کند و بی عذاب
 بک خلاص اتمک کرک زیر مال صیانت نفس ایچون
 در آنو کیچون فقهادیر لر المال و قایه للنفس و بوکا
 قیاس مالی فی سبیل الله خرج ایدب کند و بی
 عذاب آخر تدن قور تر مغه سعی اتمک کرک حرر
 فی غرة رجب المرجب سنة
 اثنتین و ستین و ستمائه
 تمت
 م

فصل في بيان
الصفات
التي
يجب
ان
يكون
عليها
العلماء
والفكره
التي
يجب
ان
يكون
عليها
العلماء
والفكره
التي
يجب
ان
يكون
عليها
العلماء
والفكره